

Յ Ո Ւ Յ Ա Կ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՆՈՐ ՍՏԱՅՎԱԾ ԶԵՌԱԳՐԵՐԻ*

№ 547
ՎԱՍՏԱԳԻՐ
(Անգլիերէն)

Թերթերը՝ 1:— Մեծությունը՝ 35,4×27,8 սմ:—
Նյութը՝ ընտիր հաստ թուղթ:— **Կազմ՝** չունի:—
Պահպանակներ՝ չունի:— **Վիճակը՝** գերազանց,—
Գրությունը՝ միապուն:— **Դատարկ թղթերը՝** 1բ:—
Տողերը՝ 18:— Գծումներ՝ չունի:— **Գիրը՝** լատինա-
տառ:— **Զարդագրություն՝** ա. վկայագրի վերևի
կենտրոնական մասում կա Մասաչուսեց նահանգի
խորհրդանշանը 5×3,6 սմ. չափերով: Ներկայա-
ցում է մի կարմիր հնդիկ, որի երկու ձեռքերում կա
նետ և աղեղ: Վերևի ձախակողմյան մասում կա
հինգաթև սպիտակ մի աստղ: Խորհրդանշանի վերե-
վում կա թուր բռնած մի ձեռք, իսկ կողերին ու
ներքևում՝ մի ժապավեն, որի վրա լատիներեն գրը-
ված է հետևյալը. *Ense Petti Placidam Svb Liber-
tate Ovietem*: Խորհրդանշանում օգտագործված են
երկու գույն՝ մուգ կապույտը և ոսկեգույնը: Բ. վը-
կայագրի ներքևի ձախակողմյան անկյունում կա
նույն նահանգի պաշտոնական ոսկեգույն կնիքը
6,2 սմ. տրամագծով: Կենտրոնում կա նահանգի
նույն խորհրդանշանը, իսկ շուրջ բոլորը գրված է
հետևյալը. *Sigillum Reipublicae Massachusetten-*

* Ծարուհակված «Էջմիածին» ամսագրի 1964 թվականի № № Ը—Թ-ից, ԺԲ-ից, 1965 թվականի
№ № Ը—Ժ-ից, 1968 թվականի № Է-ից, 1970
թվականի № № Դ—Ե-ից, Ժ-ից, ԺԲ-ից, 1971 թվա-
կանի № № Ե—Ը-ից, ԺԱ—ԺԲ-ից, 1972 թվականի
№ № Ա—Բ-ից, Դ-ից, 1973 թվականի № № Ա—
Գ-ից, Ը-ից, 1974 թվականի № № Գ-ից, Է—Ը-ից,
1975 թվականի № № Ա-ից, Գ-ից, ԺԱ—ԺԲ-ից,
1976 թվականի № № Բ—Ե-ից, Է—Թ-ից, ԺԲ-ից,
1977 թվականի № № Գ—Ժ-ից, 1978 թվականի
№ № Ա-ից, Դ-ից, 1979 թվականի № № Բ-ից,
Դ-ից, Զ—Է-ից, ԺԲ-ից, 1980 թվականի № № Բ—
Գ-ից, Ը-ից, Ժ—ԺԲ-ից, 1981 թվականի № № Ա—
Դ-ից, Է-ից, Թ—ԺԲ-ից և 1982 թվականի № Ա-ից:

sis:—Գրիչը՝ անհայտ:— **Պատվիրատուն՝** ԱՄՆ-ի
Մասաչուսեց նահանգի կառավարիչ Զոն Ա. Վոլպ:—
Ժամանակը՝ 25 մայիսի 1968 թ.:— **Վայրը՝** Բոստոն
(Մասաչուսեց, ԱՄՆ):—**Ծանոթագրություն՝** Վեհա-
փառ Հայրապետն սպն ստացել է 1968 թ. մայիսի
25-ին անձամբ Մասաչուսեցի կառավարիչից, Բոս-
տոն կատարած իր վերջին այցելության առթիվ և
հետը բերել Մայր Աթոռ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Անգլերեն սույն վկայագրի մեկ մասը տպագիր է,
իսկ մյուսը՝ ձեռագիր: Իր պատմական արժեքի հա-
մար այն մտցված է ձեռագրաց ցուցակում:
Բովանդակությունը հետևյալն է.

THE
COMMONWEALTH OF MASSACHUSETTS
By His Excellency
JOHN A. VOLPE
Governor
to
His Holiness Yosken I.
on the occasion of
His Visit to Boston

which is deserving of recognition by all the citi-
zens of Massachusetts.

Witness my hand and the Seal of the Common-
wealth of Massachusetts, this twenty fifth day of
May in the year of Our Lord 1968. Witness the
Great Seal of the Commonwealth

(ստորագրություն) John A. Wolpe
governor

John F. X. Dworen (ստորագրություն)
secretary of the Commonwealth

№ 548
ԿՈՆԴԱԿ
(Արաբիերէն)

Թերթերը՝ 1:—Մեծությունը՝ 31,7×22,8 սմ:—
Նյութը՝ ընտիր միջակ հաստությամբ թուղթ:—

Կազմ՝ չունի:— **Պահպանակներ՝** չունի:— **Վիճակը՝** գերազանց:— **Գրությունը՝** միասուն:— **Դատարկ թղթերը՝** 1ք:— **Տողերը՝** 12:— **Գծումներ՝** չունի:— **Գիրք՝** արաբասառ:— **Զարդագրություն՝** Կոնդակի վերևի կենտրոնական մասում կա Անտիոքի Հույն—Ուղղափառ եկեղեցու պատրիարքության խորհրդանշանը 3,7×2 սմ. չափերով: Այն ներկայացնում է Ս. Պողոս և Ս. Պետրոս առաքյալները, որոնք երկու ձեռքով վերևում պահած են մի փոքրիկ տաճար, որի գլխին երկնքից իջնում է Ս. Հոգին, աղավաղ կերպարանքով և ճառագայթներով: Ներքևում կան խաչաձևած երկու բանալիներ, որոնցից կախված է մի ժապավեն, որոնց գլխին էլ կա փոքրիկ մի խաչ:— **Գրիչը՝** անհայտ:— **Պատվիրատուն՝** Անտիոքի և Համայն Արևելքի Հույն Օրթոդոքս եկեղեցու պատրիարք Իգնատիոս Դ:— **Ժամանակը՝** 26 հոկտեմբերի 1981 թ.:— **Վայրը՝** գրված է Ս. Էջմիածնում, բայց կոնդակի ներքևում նշված է Դամասկոս:— **Ծանոթագրություն՝** Վեհափառ Հայրապետն այն ստացել է Մայր Աթոռում 26 հոկտեմբերի 1981 թ. անձամբ Անտիոքի և Համայն Արևելքի Հույն Օրթոդոքս եկեղեցու պատրիարք Տ. Իգնատիոս Դ-ից, այս վերջնույս հյուրաբար Ս. Էջմիածին կատարած այցելության առթիվ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Արաբերեն սույն կոնդակի մեկ մասը տպագիր է, իսկ մյուսը՝ ձեռագիր: Իր պատմական արժեքի համար այն մտցված է ձեռագրաց ցուցակում:

Կոնդակի բովանդակությունն այն է, որ Անտիոքի Հույն Ուղղափառ եկեղեցու Պատրիարք Տ. Իգնատիոս Դ-ն սույն Պատրիարքության «Ս. Պողոս—Ս. Պետրոս» բարձրագույն շքանշանով է պարգևատրում «Հայ Օրթոդոքս եկեղեցու Խալիֆա (պսիմեն)՝ Կաթողիկոս—Ն. Մ.) և Ծայրագույն Պատրիարք Տ. Վազգեն Առաջինին»:

ՀԻՇՍԱՍԿԱՐԱՆ

(Միշտ արաբերենով գրված)
Դամասկոս, 26 Թեշրին Աուլ (այսինքն՝ հոկտեմբեր ամսի) 1981 թ.:

(ստորագրություն) + Պատրիարք Աղմատիոս Չորրորդ

(Ստորագրության վրա դրված է Պատրիարքի կլեմիքը, որ նման է վերևում՝ զարդագրության մասում նկարագրվածին):

Համար 47:

ՀԻՇՍԱՍԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Թ. 1ա.— 30 X 1981

Վազգեն Ս.

Թ. 1բ.— Ս. Պողոս—Պետրոսի անվան Անտիոքի Աթոռի Հույն Ուղղափառ պատրիարքության բարձրագույն շքանշանի կոնդակը, տրված Ամենայն հա-

յոց Կաթողիկոս Վազգեն Ա-ին, Անտիոքի պատրիարք Իգնատիոս Դ-ի կողմից:

26 հոկտեմբերի 1981 թ.

Ս. Էջմիածին

№ 549

ՀԱՄԱՅԻՆ

Թերթերը՝ 1:— **Մեծությունը՝** 472,3×8,7 սմ.:— **Նյութը՝** դեղնած և կեղտոտած հաստ թուղթ:— **Պահպանակը՝** համայնը գետնոված է կաշվե մի պատյանի մեջ, որի չափերն են՝ 10×13,5 սմ.: Այն ունի կաշվե 40,5 սմ. երկարությամբ և մեկ սմ. լայնությամբ մի կախիչ, շատ հավանաբար վզից կախվելու համար:— **Վիճակը՝** բավարար:— **Գրությունը՝** միասուն:— **Դատարկ թղթերը՝** 1ք:— **Տողերը՝** 359:— **Գծումները՝** ճնշումով:— **Գիրք՝** ճոտգիր:— **Զարդագրություն՝** ձեռագրում նկարված են երկու տեսակի սրբապատկերներ՝ կյոռ շրջանակում և քառանկյուն ձևով: Բոլորն էլ նախնական (պրիմիտիվ) ոճ ունեն և անարժեք են: Համայնի սկզբում կան 13 շրջանակներ (յուրաքանչյուրը 7 սմ. տրամագծով), որոնց մեջ կան 13 անձիկներ, լուսապսակով սրբեր, շատ հավանաբար Քրիստոսն ու իր 12 առաքյալները: Ապա կան հետևյալ սրբերի նկարները շրջանակում.

Ա. Մանուկ Հիսուսը Ս. Կույսի գրկում.

Բ. Ս. Ստեփանոս.

Գ. Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ.

Դ. Ս. Հովհաննես Կարապետ:

Ձեռագրում կան չորս այլ պատկերներ քառանկյունի մեջ նկարված, որոնք հետևյալներն են.

Ա. Քրիստոսի խաչելությունը. խաչի երկու թևերի տակ գտնվում են Տիրամայրն ու Մարիամ Մագդաղենացին (14,1×7,3 սմ.).

Բ. Իսահակի զոհաբերության տեսարանը Աբրահամի կողմից (11,7×7 սմ.).

Գ. Գաբրիել հրեշտակապետը (13×7,3 սմ.).

Դ. Ս. Գեորգ զորավարը (14×7,3 սմ.):

Գրիչը՝ անհայտ:— **Պատվիրատուն՝** Վարդան:— **Մաղկողը՝** անհայտ:— **Ժամանակը՝** 18—19-րդ դարեր:— **Վայրը՝** անհայտ:— **Ծանոթագրություն՝** ստացված է նվեր մի բարեպաշտ անձից: Վեհափառ Հայրապետն այն Ձեռագրատուն հանձնեց 2 մարտի 1982 թ.:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնը պարունակում է բազմաթիվ աղոթքներ և մաղթանքներ: 20-րդ դարում ձեռագրի սկզբում փակցված է մի հասարակ թուղթ, որի վրա 12 տող կա գրված բոլորովին ճոր ձեռագրով:

ՀԻՇՍԱՍԿԱՐԱՆՆԵՐ

... և պահապան ծառայիս Ա(ստուծո)յ Վարդանին, ամեն:

... և մարմնական ծառայիս Ա(ստուծո)յ Վարդանին, ամեն:

... օգնական եղիցի ծառայիս Ա(ստուծոյ) Վարդանին, ամէն:

... ծառայիս Ա(ստուծոյ) Վարդանին (2 անգամ):
... փրկել զծառայս Ա(ստուծոյ) Վարդանին: Օգնական եղիցի և պախապան յամ չարէ... (նույնը կըրկընվում է 11 անգամ):

... ողորմեայ Բ(րիստոյ)ս Ա(ստուծոյ) ծառայիս Ա(ստուծոյ) Վարդանին: Օգնական եղիցի և պախապան, ամէն:

... և ետոր զաւակ զծառայիս Ա(ստուծոյ) Վարդանին: Օգնական եղիցի, ամէն:

... ի դիմաց ծառայիս Ա(ստուծոյ) զՎարդանն,

ամէն: Օգնական եղիցի ամէն:

... եղիցի բժշկութի(ւն) ծառայիս Ա(ստուծոյ) Վարդանին: Օգնական եղիցի և պախապան ի տուէ և ի գիշերի, ամէն:

ՀԻՇԱՍԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մարտիրոսին:

(Սույն ամուսն ձեռագրի տարրեր տեղադրում կըրկընվում է վեց անգամ):

(Ծարունակելի)